

Knez namestnik Jugoslovanom

„Zavedajoč se danes svoje moči in svoje pravice, se moremo mirno posvetiti vsakdanjemu delu“

Dne 1. decembra je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle imel za narodni praznik govor, ki so ga prenašale vse jugoslovanske radijske postaje in ki je doma in v tujini vzbudil silno zanimanje. Knez namestnik je v govoru dejal:

V tem slovesnem trenutku, ko vsi Jugoslovani, duhovno zedinjeni in čvrsto povezani v svoji dragi domovini, dostojanstveno proslavljajo 1. december leta 1918, dan svojega zedinjenja, pošiljam svoj pozdrav vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem v globoki veri v srečno bodočnost naše kraljevine.

Današnja proslava dneva zedinjenja pada v resne in težke čase. Večina sveta je v oboroženem sporu in vojna besni na mnogih straneh. Treba je ohraniti vso resnost in hladnokrvnost, da bi obvarovali državo pred vojnim požarom. Naša država vodi miroljubno politiko in želi

prijateljstva ter sodelovanja z vsemi svojimi sosedi, ki spoštujejo njeno nedotakljivost in njeno neodvisnost.

Naša država ni ustvarjena za zeleno mizo. Naša država je uspeh brezmejnih žrtev in naporov celih rodov. Njeni temelji počivajo na kosteh njenih najboljših sinov, ki so s svojo krvjo odkupili pravico do življenja, svobodo in neodvisnost. Celi rodovi od očeta do sina so nosili luč narodne svobode, dokler ni prišlo do ostvartve te velike narodne zamisli. Naši ljudje so čvrsto povezani s to zemljo, ker vedo, s kolikimi žrtvami so si pridobili pravico, da živijo in gospodarijo z njo.

Naša država je kljub svoji nevtralnosti v tem sporu izpostavljena mnogim težavam, ki izvirajo iz zunanjih dogodkov. Za nas je zelo vzpodbuden prizor, da v takih trenutkih vidi-

mo vse naše ljudstvo zedinjeno okoli svojega kralja, kako mirno in dostojanstveno prenaša vse neizogibne žrtve.

Izkoristim naj to priliko, da izrazim svoje veliko priznanje vsem Jugoslovanom zaradi velike narodne zavesti, ki jo kažejo v sedanjih resnih trenutkih. To nam vsem vliva vero, da bo naša država srečno prebrodila vse težave, s katerimi se mora boriti in da bo obvarovana postušenja vojne in njenih še hujših posledic.

Življenska sila našega ljudstva, ki se sedaj kaže, nam daje nove dokaze, da moremo z zupanjem gledati v svojo bodočnost. To državo varujejo rodovi, ki so vredni svojih velikih prednikov. Zaradi tega se moremo mirno posvetiti svojemu vsakdanjemu delu zavedajoč se svoje moči in svoje pravice.

Živel kralj! Živela Jugoslavija!

Vsaka občina mora imeti prehranjevalni urad!

Ban g. dr. Marko Natlačen je izdal novo uredbo o preskrbi s prehrano za vso Slovenijo.

Uredba je izšla v Službenem listu 30. novembra. Po njej so vse občine dolžne ustanoviti posebne prehranjevalne odbore. Poskrbeti morajo same in pa s pomočjo podjetij svojega okoliša za zadostno finansiranje in nabavo potrebnih zalog. V odbore pridejo zastopniki trgovcev, industrijcev, pa tudi potrošnikov. Revnejšim prebivalcem morajo občine iz lastnih sredstev oskrbeti najnujnejša življenjska sredstva.

Naše podružnice iz različnih krajev so nam že preje pisale in prosile nasvetov, kako v njihovem okolišu ustanoviti odbore za prehrano. Doslej je bilo namreč samo 7 slovenskih občin, ki so bile k temu zavezane. Občine mnogoterih krajev pa bi lahko ostale brez teh prehranjevalnih odborov. Z novo uredbo je g. ban brezdvomno ustregel vsemu slovenskemu delavstvu, pa tudi trgovskim in ostalim gospodarskim krogom, ker s to uredbo prinaša red v skrb za prehrano prebivalstva. Uredbo prišamo radi važnosti v celoti. Naši podružnični odbori pa naj skrbijo, da bo tudi v resnici izvajana po vseh slovenskih občinah. Uredba se glasi:

Člen 1. Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani je vrhovna ustanova za izvedbo poslov za preskrbo z življenjskimi potrebščinami.

Člen 2. Zaradi enotne in sistematične organizacije preskrbe z življenjskimi potrebščinami se razširi obveznost ustanoviti občinski urad za preskrbovanje splošno na vse občine dravske banovine.

Člen 3. S pravilnikom za poslovanje posameznih občinskih uradov za preskrbovanje bo določen poslovni okoliš posameznih občinskih preskrbovalnih uradov, v kolikor bo zaradi posebnih krajevnih prilik presegal območje ene občine.

Člen 4. Občinski preskrbovalni uradi vršijo vse posle po odredbi čl. 2 uredbe o preskrbovalnih ustanovah in opravljajo sledeče naloge:

1. Vodijo evidenco zalog in potrebe življenjskih potrebščin v občini. V to

svrhu morajo vsi obrati, ki oddajajo življenjske potrebščine neposredno potrošnikom, dati občinskim preskrbovalnim uradom na razpolago potrebne podatke o višini zalog in dobavah blaga.

2. Kontrolirajo pravilno razdelitev življenjskih potrebščin na potrošnike.

3. Preskrbujejo ali na lasten račun ali pa s posredovanjem trgovine ali združenstva, prvenstveno potom banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani nabavo in razdelitev življenjskih potrebščin na razdelitev edince (trgovine na drobno in zadrage) v občini.

4. Kontrolirajo pravilno racioniranje življenjskih potrebščin, v kolikor bo to za posamezne predmete odredeno in potrebno (čl. 2 uredbe o ureditvi blagovne prodaje; Sl. list 612-91-40).

5. Zasledujejo gibanje cen življenjskih potrebščin in nadzirajo, da se prodajalci držijo odrejenih ali oblastveno odobrenih cen za predmete, ki so pod kontrolo cen.

6. Izvajajo preskrbovalne socialne akcije v občini.

7. Skrbe za nabavo in obnovo rezerv živil v smislu naredbe o rezervah hrane.

8. Občinski preskrbovalni uradi vrše tudi druge naloge preskrbovalne službe, ki jim jih odredi ban ali občina.

Člen 5. Uprava občinskega urada za preskrbovanje je sestavljena iz predsednika in 3 do 5 članov. Predsednik občine je po svojem položaju predsednik urada; njegova namestnika pa določi mestni svet, oziroma občinski odbor izmed svetnikov ali odbornikov. Ostale člane in njihove namestnike pa določi mestni svet ali občinski odbor iz vrst predstavnikov trgovine ter industrije, ako je v občini, po zaslišanju pristojnih korporacij in iz vrst zadrug ter potrošnikov.

Člen 6. Vsa mesta uprave občinskega urada za preskrbovanje so častna.

Člen 7. Tekoče posle rešuje predsednik s pisarniškim osebjem. O važnih in načelnih rešitvah in o stvareh, s katerimi se stvari obveza za občinski urad za preskrbovanje, pa sklepa celotna uprava.

Člen 8. Pisarno, pisarniško osebje in potrebščine oskrbi za občinski preskrbovalni urad občina. Občina preskrbi tudi potrebna finančna sredstva v smislu uredbe o preskrbovalnih ustanovah. Občina pritegne k izvrševanju te dolžnosti tudi gospodarska podjetja, da sorazmerno s potrebami lastnega delavstva prispevajo, ako niso zadostila določbam čl. 9. uredbe.

Člen 9. Nadzor nad finančnim poslovanjem občinskih preskrbovalnih uradov vrši občina, kateri imajo predlagati proračune, letne obračune z računom izgube in dobička in računom izravnave. Računsko leto je koledarsko.

Člen 10. Za izvajanje nadzora nad ostalim poslovanjem občinskih preskrbovalnih uradov (čl. 3 uredbe) se ustanovi pri okrajnem načelstvu okrajni preskrbovalni odbor. Ta odbor izdelava tudi predlog oskrbovalnega načrta za vse občine okraja.

Člen 11. Predsednik odbora je okraj-

VABILO

na
SOCIALNI DELAVSKI TEČAJ
V KRANJU

V nedeljo dne 15. decembra se bo vršil v Kranju za delavstvo kranjske dekanije celodnevni tečaj. Tečaj bo v prostorih Ljudskega doma. Začne se dopoldne ob devetih in traja do dvanajstih. Popoldne se nadaljuje ob štirinajstih in traja do osemnajstih ure.

Sporod tečaja je sledeč:

1. Slovenske delavske organizacije.
2. Zapisana pravica delavcev.
3. ZZZ za zmago svojega programa pod geslom: Bog — stan — narod.
4. Delavstvo kranjskega okraja (njegova številčna moč, organiziranost, življenjski standard, kulturne prilike itd.).
5. Delavske socialne ustanove.
6. Trenotno važne naloge za slovensko delavstvo.
7. Delo in naloge delavskih zaupnikov in organizacijskih odbornikov.

Delavstvo kranjske dekanije vljudo vabimo na ta tečaj. Predavanja na tečaju bodo imeli samo dobri poznavalci slovenskih delavskih prilik. Udeležba na tečaju bo zato v največjo korist vsem udeležencem.

ni načelnik ali njegov namestnik. Ostale člane imenuje ban na predlog banovinskega prehranjevalnega zavoda iz vrst predstavnikov trgovine, združenstva, industrije, in potrošnikov. Član okrajnega preskrbovalnega odbora je tudi okrajni kmetijski referent. Mesta članov so častna.

Člen 12. Pisarno in pisarniške potrebščine za okrajne preskrbovalne odbore oskrbi okrajno načelstvo.

Člen 13. Natančnejše odredbe o poslovanju občinskih preskrbovalnih uradov bodo predpisali pravilniki.

Člen 14. Odredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine.

Iz centrale ZZZ

KOLEDARČEK POŠEL

Novi koledarček ZZZ je pošel. Če katera podružnica ni mogla vseh naročenih razprodati, naj nam jih vrne najkasneje do 10. tega meseca, da moremo postreči novim povpraševalcem. Do istega časa nakažite centrali tudi izkupiček za koledarček.

PRIZNANJE

Centrala z veseljem priznava rastočo disciplino članstva in podružnic, njihovo istočasno pospešeno delavnost in zavest povezanosti z organizacijsko celoto. Zlasti so za pretečeni mesec skoro vse podružnice to izpričale s točnim plačilom članarine. Nam vsem, ki ljubimo naš pokret, njegovo neodvisnost in rastočo moč, bo zato v veselje vest, da smo v tem mesecu dvignili članarino nadpovprečno, za skoro 100%.

ŠOLA

DELAJSKE ZBORNICE

Še je čas, da se prijavite za strokovno šolo Delavske zbornice. Prijavite se lahko preko centrale ZZZ. Zavedajte se, da je izobrazba za posameznika in za celoten stan najboljša dota.

NOVI OBRAČUNI

Podružnične odbore opozarjamo na izpiske, ki jih prejmejo te dni. Do 20. decembra, prosimo, da nam jih sigurno vrnejo. Z novim letom bomo uvedli nov način mesečnih obračunov, ki bodo podruž-

(Nadaljev. na 2. strani.)

Nauk iz „Štore“

Pokret Zveze združenih delavcev je v petih letih svojega obstoja dovolj jasno in določno nakazal svojo programsko pot, pot tesne povezanosti z narodom in njegovim življenjem — s trdnim namenom delavstvu slovenskega naroda dati nepopačen socialni nauk Cerkve, ki more večno socialno nihanje med poloma pretiranega individualizma in čredarskega kolektivizma umiriti.

Ta nepopačena resnica je gonilna sila pokreta ZZZ, ki iz dneva v dan vedno bolj raste, vključuje v svoje organizacijske vrste vedno več delavstva, pridobiva na svoji veljavi in ugledu, postaja regulator našega javnega življenja in prehaja v slovensko delavsko gibanje z zahtevo, da se naše narodno življenje stanovsko uredi. Stanovska miselnost je osnova pokreta ZZZ. Nova je, polna vsebine. Današnji čas, s trabanti v liberalizmu zakopanega kapitala in v lastni mokroti gnijočega meščanstva, z delavskimi strokovnimi organizacijami materialistično socialistične smeri, se je brani. Vedeti pa moramo: kar je zrelega za razpad, bo razpadlo. Mnogo je gnilega do korenin. Duh, ki je rodil liberalizem in z njim zvezan materialistični socializem z njegovimi nosilci, delavskimi strokovnimi organizacijami vseh barv, je v tragičnem kulturnem krogotoku okostenel, ni več zmožen zajeti novega življenja in ga posredovati dalje.

To je ugotovitev pokreta ZZZ, ki načrtno in vztrajno prebujala delavstvo iz dremavice, da se prebujeno pripravi v adventu na rojstvo velikega delavskega dne, ko se bo celoten delavski stan vključil v narodno občestvo in odločilno sodeloval pri izgradnji gospodarsko in socialno močnega stanu in slovenskega naroda.

Z namenom delavstvo iz dremavice prebuditi je novo ustanovljeno Ljubljansko okrožje ZZZ sklicalo v petek 29. nov. za delavstvo tovarne »Stora« informativni delavski sestanek, da se tudi to delavstvo seznani s programom Zveze združenih delavcev. Delavstvo »Store« je 75% organizirano v vrstah Jugoslovanske strokovne zveze, ostalo delavstvo je pa neorganizirano. Sestanek se je udeležilo 15 delavcev in delavk, vrjetno najvnetejših, ki so se odločili braniti svojo organizacijo. V JSZ organizirano delavstvo »Store« je dobro vedelo, da je sestanek sklicala toliko osovražena Zveza združenih delavcev. Čudimo se, da se ni tega sestanka udeležilo večje število delavstva in bi tako dokazali svojo organizacijsko povezanost in voljo nezaželenim pokazati svojo ljubezen in enodušno pripadnost svoji organizaciji. Delavstvo organizirano v ZZZ bi gotovo izzivanje katere koli druge organizacije onemogočilo in odločno pokazalo

Iz pokreta gradbenih

LJUBLJANA — STAVBINCI

Ljubljanski stavbinci, oziroma odbor gradbene zveze je sedaj zaposlen z nabitno akcijo za zimsko pomoč. Razposlano je bilo par sto dopisov vsem večjim ljubljanskim podjetjem s prošnjo za podporo. Nekatera so se našemu vabilu odzvala, druga pa nočejo ničesar dati in se izgovarjajo na različne načine. Naš poverjenik si točno zabeleži, kaj je kdo dal, kakor tudi to, kar mu je kdo rekel. Tako bomo imeli točen pregled ljubljanskih trgovcev ter bomo obnem vedeli, kako je pri posameznikih razvit socialni čut.

V ta namen je bil na seji z dne 29. novembra izvoljen tričlanski odbor, kateri bo imel nalogo, nabrati denar razdeliti med prosilce. Vendar se je odbor že sedaj postavil na stališče, da ne bo vzel v pretres nobene prošnje, katerih prosilci nimajo plačane članarine. Preden bo odbor zasedal, ima blagajnik nalogo, da pregleda kartoteko ter zabeleži na prošnji sami, kako je s članarino.

MARIBOR — STAVBINCI

Dne 1. decembra se nameravani sestanek ni vršil, ker ga je oblast vsled praznika Ujedinjenja prepovedala. Zato se bo ta sestanek vršil eno prihodnjih nedelj, o čemer bomo članstvo pravočasno obvestili.

PRESKA — STAVBINCI

Tudi pri nas smo ustanovili svoj gradbeni odsek. Uvideli smo požrtvovalno in nesebično delo naše gradbene zveze in zato smo sklenili ustanoviti svoj odsek v okviru Zveze. Izvoljen je bil odbor, katerega tvorijo tovariši: Verlič Ludvik, predsednik; Rihar Franc, tajnik; Jesenko Janez, blagajnik.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nice precej razbremenili pri sestavljanju, jim dali večji pregled in uvedli tudi večjo točnost.

Z N A K I Z Z D

Centrala ima na zalogi še nekaj članskih znakov ZZZ. Člani naj jih naročijo preko podružnic. Nositi znak ZZZ je danes častna zadeva.

svojo pripadnost. Da so bili le najvnetejši in vodilni člani JSZ na tem sestanku, to se je videlo. Brez posebnih težav pa se da tudi sklepati o deljenosti mnenj med delavstvom, ki enotnost nastopa te skupine JSZ onemogoča.

PA TRDIJO,
DA KREKA NISO IZMALIČILI...

Potek sestanka je bil zanimiv. Ponovno so se potrdile »krivične« obdolžitve krogov slovenske skupnosti, da se je JSZ iz te skupnosti sama izločila vsled prevelikih simpatij do marksizma. Tega ne poudarja samo več ali manj očitno časopisje JSZ, strup marksizma je zavžilo tudi njeno članstvo in ga v svoji poštenosti in odkritosrčnosti kaže v precejšnji meri. Živ dokaz je bil ta večer. To nepopačeno in pošteno delavstvo je iz sklede, polne na videz lepo rumenih žgancev, po zrncih strup, da imamo pred seboj bolehnne ljudi, katerih telo se je navadilo jesti strup do uničenja. Ali bi bilo tega treba, ko bi zastrupljevalcev ne bilo? Ali je res treba danes reševati slovensko katoliško delavstvo pred strupom v lastnih vrstah, ko bi lahko vsi šli skupno na delo, da zrušimo desetletja stara kottišča marksizma in komunizma?

Zastopnikom ZZZ, ki so se udeležili tega

sestanka, se je delavstvo — članstvo JSZ — izpovedalo. Kakor bi čital »Delavsko pravico« je pelo delavstvo hvalnice Sovjetski Rusiji in izlivalo za njo in njen družabni red svoje tople simpatije. Nebrzdano iz srca so vrele te hvalnice, med nje pa se je prepletala upravičena in neupravičena kritika obstoječega reda in razmer. Ako bi ničesar drugega zastopniki ZZZ ne doživeli, kakor iz konkretnih dokazov zgrešene poti JSZ in njenega članstva spoznati vso neobhodno potrebnost pokreta Zveze združenih delavcev, da se zajezi zastrupljanje našega delavstva in se reši, kar se rešiti da, bi bil ta večer kronan z velikim uspehom. Nevezana debata bi se razvijala dalje, marsikaj bi še prišlo na dan. Toda dosti je bilo, višek je bil dosežen, ko se je dvignila članica JSZ in izrekla dobresedno: »Odločile smo se, ako bi ne bilo bele organizacije, da gremo vse v rdečo.« Po tej izjavi je zastopnik centrale ZZZ zaključil večer in se delavstvu za njegov konfiteor toplo zahvalil. V tej izpovedi je zgoščeno vse delo JSZ, pa tudi njena miselnost, ki je zajela že njeno članstvo, da, zastrupljeno in notranje razkrojeno, le še čaka dne, ko bi marksizem njeno delo zapečatil kot dopolnjeno dejstvo.

Ako bi še kdo gojil upe, da JSZ še ni

Ljubljanski akademiki so nažgali komuniste

preprečil. Trn v peti jim je namreč sedanjí prosvetni minister in zato bi se ga na vso moč radi znebili. Mislijo, da bi to mogli doseči s svojimi divjaškimi nastopi. Pa se dogaja ravno nasprotno.

Nedavno so oni povzročili sklicanje sveta vseh strokovnih društev na univerzi in so ga hoteli izrabit v svoje temeljne namene. Naši fantje pa so ponudeno palico zgrabili na drugem koncu ter so z njo naklestili marksiste. Izrekli so se za red in disciplino na univerzi. Izjavili so, da ne marajo štrajkašev in da hočejo študirati. Posebno zaupnico so poslali našemu narodnemu voditelju in prosvetnemu ministru dr. Korošču.

8. novembra letos so bile volitve na juridični fakulteti. Tudi tu so sprejeli resolucijo, v kateri odločno nastopajo proti terorizmu marksistov na univerzi ter za red na njih. Resolucija je bila sprejeta z ogromno večino.

Drugega dne so imeli ti akademiki volitve. Izid volitev je bil sledeč:

docela na napačni poti, bi tak svoj up ob sličnem sestanku pokopal. Spoznal bi predvsem čustveni odpor tega delavstva proti novim oblikam socialnega življenja, v katerih ni primesi marksizma. Veliki francoski mislec Jacques Maritain ugotavlja v svoji knjigi »Humanisme integral«, da je ta čustveni odpor, po marksizmu zastrupljenega delavstva, sad sistematičnega dela in propagande. JSZ in njeno časopisje se je nebrzdano razpisovalo v prid marksizmu, sad tega dela ni izostal, sicer ne bi moglo tudi delavstvo tovarne »Store« tako močno živeti v nauku, ki ga teden za tednom širi glasilo JSZ »Delavska pravica«.

Mi smo trdno prepričani, da bo ostalo le odločno, z jasno voljo in zavestjo pri svojem krščanstvo živeče z narodom, katerega nosilka za delavski stan je Zveza združenih delavcev. Danes ni čas kompromisov, vsaka odločitev in dejanje katoličana pomenja tudi izpoved in bojno napoved taboru, ki se dviga proti Kristusu in narodu. Napačna bi bila strpljivost naših vrst, ki bi se enako globoko klanjala pred zmoto kakor pred resnico. Liberalizem je le vsled tega v razpadu, ker je bil suženjski lakaj resnici in laži. Prepričani smo, da bo propadala tudi JSZ, ki se enako globoko klanja krščanstvu kakor marksizmu. Le pravočasno povedati resnico članstvu JSZ je bil namen sestanka delavstva tovarne »Store«. Čas pa bo rodil spoznanje...

Slov. lista kat. akademikov 168 glasov
Lista »Jugoslavije« 70 „

Lista marksističnih akad. 38 „
Lista marksistov je od lani padla za 25 glasov, lista »Jugoslavije« pa za 50 glasov.

V soboto 30. novembra je bil obratun z komunisti na filozofski fakulteti. Pri volitvah so katoliški akademiki dobili 86 glasov, nasprotniki pa le 30 glasov. Tudi na tem zborovanju je bilo ostro obsojeno komunistično rovarjenje in je bila izrečena zaupnica prosvetnemu ministru dr. Korošču.

Nasprotnikov pred porazom niti to ni rešilo, da so zaradi simpatij, ki naj bi privlačevale, postavili za nosilko liste gđc. Živo Kreigherjevo. Slovenski akademiki so izpričali tako svojo trdno povezanost z narodom, svoj zrel pogled na sodobne prilike, svoj smisel za red in delo, ki bo končno brezdvomno v korist vsemu našemu narodu.

Teh zmag naših na ljubljanski univerzi se tudi mi iskreno veselimo, levičarjem pa iz vsega srca privoščimo njihov poraz.

Izseljenec

Že tri tedne je ležala stara Lucija. Ozdraveti ni mogla, smrt pa še ni prišla ponjo. Zelo si jo je želela, reva zdelana, ki se je gnala vse življenje. Rada bi se ločila od tega sveta, rešila sebe trpljenja, domače skrbi. A bila je mati in ni mogla umreti.

V Westfaliji je živel njen sin Franček. Zaradi njega ni mogla zapreti trudnih oči. Dolge dneve in noči svoje onemoglosti je mati premolila za sina, izgubljenega. Prosila je Boga, naj ji odpusti, ker ga ni držala doma. A kako bi ga bila mogla?...

Stiska je bila pred leti. Z ranjnim Tonom sta komaj spravila toliko, da sta si kupila majhno domačijo. Stradala sta, vsako leto prodala oprano svinjo, da sta plačala dolg in davke. Dvajset let sta že vlekla, a nista si še mogla opomoči.

Pa je dejal Franček nekega dne: »Samo ubijam se! Ničesar še nimam! Na »Preizersko« grem, Kovačev Dolfi mi bo dobil delo.«

Kaj sta mogla! »K praznim jaslim ne moreš privezati junca,« jo je Tone tolažil. Franček je odšel in se ni več vrnil. Redka so bila pisma, kmalu so izostala. V zadnjem je pisal: »Težko živim. Še cerkvi moram dati davek. Včeraj sem se dal izbrisati iz vere. Saj mi to nič ne koristi, sami stroški!«

Po tem pismu je molčal deset let. Deset let ni veroval v Boga, deset let ni hodil k maši, zapovedi božjih ni spoštoval, moliti je pozabil.

Deset dolgih let je Lucija molila. Po sestvece je že izročila hčeri, sama je prosila za sinovo spreobrnjenje in se pripravljala na smrt. Poleti in pozimi je vsak dan ležala uro daleč k cerkvi in tam preklečala vse dopolne. Nihče ni prešel prošnje, ki jih je poslala v nebesa, nihče ni vedel za vse potoke solza. Govorili so: »Za Frančka moli. Le kaj se toliko upira, saj ga ni nič prida.«

Vsako leto je romala Lucija na božja pota: na Tinsko, na Svete gore, k Sveti Trojici in k Sv. Roku, k Mariji Zagorski in vsako drugo leto na Brezje.

Lucija je bila stanovitna.

Spomladi in jeseni je z bolnimi nogami prelezla vse gozdove okrog Sv. Miklavža in nabirala gobe, da je spravila za maše za sina.

»Vi verujete, da boste uslišani?« jo je včasih vprašal župnik.

»Da, da, Bog mi bo pomagal! Marija mi je dala sanje, da ne bom prej umrla, preden se Franček vrne k pravi veri.«

»Trpite še, mati! Boste uslišani, ker veliko molite. Bog je velik in usmiljen!«

Zima je Lucijo prisilila, da je legla. Trpela je in molila. Trdno je verovala, da ne prosi zaman.

Domači so pisali Frančku: »Pridi že enkrat domov! Mati bi radi umrli, a tebe čakajo. Ne morejo oditi, preden te ne vidijo. Pridi, mati te čakajo!«

Starka je slabela od dne do dne. Domači so se že bali. A ni umrla.

»Ali je prišel Franček? Je kaj odpisal?« je vedno spraševala in upala...

Od Tisoca je slišala drdranje voza. Franček! Vsa bolna in izmučena se je dvignila v postelji, zlezla na tla, se oprljala stene in počasi prišla do okna ter ga odprla. Po cesti se je bližal voz, v njem je sedel možki in ji mahal z roko. Lucija se je sklonila skozi okno in z bolnim glasom zaklicala: »Franček, Franček, kje si bil! Pa si prišel! Franček! Sin! Franček!«

Tedaj pa je voz izginil, njej se je zameglilo, omahnila je in se zgrudila. Po sobi je votlo zaropotalo, kot bi smrt sama prišla na žrtev...

V jutru po tej noči je na Westfalskem pokleknil pred spovednico mož srednjih let in dolgo, dolgo klečal. Dve maši sta že bili minili, ko se je dvignil in s sklonjeno glavo pokleknil pred Marijin oltar. Iz oči,

rdečih od prečute noči, so mu vrele solze veselja. Ponoči, ko se je v dvomih premetaval po postelji, je slišal iz domovine davno pozabljeni glas svoje matere: »Franček, Franček!«

Zjutraj se mu je zdelo, da ga je mati sama zbudila in peljala pred spovednika, kot nekdaj pred mnogimi leti. Ves čas je stala ob njem in ga držala za roko, šele ko se je spovedal vseh grehov desetletij, se je neslišno umaknila.

Sedaj ni mogel vstati in oditi od Marijinega oltarja. O, po izgubljenih letih zopet najdena sreča mladih dni, izprošena čista vera, kdo bi se ne veselil! Ko se je vrnil v mračno stanovanje, je napisal materi pismo, da ga je njena molitev rešila.

Prelog Melhior.

DZ za Slovensko Krajino

Na prošnjo podružnice ZZZ v Murski Soboti je Delavska zbornica že več mesecev podružnici izposojala brezplačno svoje knjige iz ustanovljenih knjižnic v Mariboru, v Celju in v Ljubljani. Zanimanje za to knjižnico v Murski Soboti pa je bilo čimdalje večje. Vedno več izposojevalcev se je priglasevalo. V mestu z nad 5.000 prebivalci, ki nima nobene popolnejše knjižnice, je to lahko umljivo, je pa tudi razveseljivo. Murska Sobotica je zaradi zgodovinske prošlosti na narodno izpostavljeni točki in je zato zanjo ustanovitev dobre slovenske knjižnice zelo važna. Sedanja uprava se je zato odločila, da v Murski Soboti ustanovi posebno stalno knjižnico ter bo tja poslala pred vsem samo slovenske knjige. Podružnica ZZZ bo to knjižnico upravljala v veliko kulturno korist Murske Sobote po svojih odbornikih in po svojem knjižničarju. Zbornica bo tako razbremenjena finančnih izdatkov za osobje.

Naša borba - naša rast

Bohinjska Bela

V nedeljo dne 1. dec. dopoldne se je vrtil v gostilni Olifčič ustanovni sestanek tukajšnje Zveze združenih delavcev. Sestanek je bil prav lepo obiskan, navzoči delavci so z zanimanjem sledili izvajanjem funkcionarjev ZZZ. Prvi je poročal v imenu Centralne strokovni tajnik tov. Jan, ki je orisal navzočim ZZZ od njenega početka, preko vseh njenih bojov do njenega današnjega razmaha. Nadalje je navzočim tolmačil resolucijo, ki je bila poslana na ravnateljstvo Verskega zaklada, ter druge pravice, ki jih imajo delavci zapisane v socialnih zakonih, ki pa se ne izvajajo.

Za njim je poročal v imenu jeseniškega okrožja tov. Novak Tomaž, ki je navzočim priporočil, naj izberejo izmed sebe agilen pripravljalni odbor, ki bo vodil posle podružnice do ustanovnega običnega zbora. Orisal je navzočim pogubno delo nam nasplošnih strokovnih organizacij, ter je pozval navzoče, naj se ne samo oni, ki so na sestanku navzoči, ampak tudi tisti iz žage Humerc in žage Soteska organizirajo v ZZZ.

Sledile so volitve pripravljalnega odbora, ki so potekle v najlepšem redu. Pripravljalni odbor je takoj zavzel svoje posle, nakar je zastopnik Centralne zaključil lepo uspeli sestanek z pozivom: Na delo!

Grosuplje

V nedeljo 24. novembra je imela naša podružnica sestanek, ki je bil kar lepo obiskan. Na sestanku nam je poročal o delu centralne za delavstvo splošno in za nas posebej strokovni tajnik tov. Milharčič. Navzoči so njegovim izvajanjem sledili z velikim zanimanjem in odobravanjem. Radi rastoče draginje smo sklenili zaprositi podjetje za nove draginjske doklade. Po poročilih iz centralne je ta vse storila, da bi bili delavci v svojem nastopu enotni. Čeprav imamo daleko večje število članov, kakor marksisti, smo to vseno napravili radi delavske solidarnosti. Marksiste pa je sram, da so pri zadnjih pogajanjih tako slabo igrali karte in mislijo sedaj, da bi se rešili tako, da se s podjetjem pogajajo sami brez naših prič. Ne vemo kakšne pojme imajo o podjetju, da to pričakujejo od njega. Prepričani smo, da bodo vendarle morali z nami sestati za skupno mizo in v pričo nas pokazati, kar znajo.

Člane, ki so že dalje časa brezposelni oz. na brezplačnem dopustu zaradi popravil strojev, prosimo, da se javijo pri našem odboru. Po možnosti jim bomo poskrbeli kakšno podporo, ki je v teh časih gotovo vsakemu dobrodošla.

Vuhred

Zadnji sestanek naše podružnice je bil dobro obiskan. Centralo je zastopal tov. Peter Rozman. ZZZ dela in neovirano raste. Naša podružnična številka je presešla število 100.

Znak ZZZ podjetniki ne ljubijo. Zato ga ne marajo, ker niso krščanski in ker pravice ne poznajo. Za zgled sledeče: Podjetnik obljubi, da bo dal našemu članu stanovanje. Za nedeljo ga povabi na razgovor glede najemnine. V nedeljo pa ga ni doma, pa gre član zato do podjetnikove žene. Po nesreči pa je pozabil, da ima znak ZZZ v suknjiču. Ko je podjetnikova žena ta znak zapazila je bilo razgovora konec: njemu pač stanovanja ne da.

Precej trdnih kmetov je pri nas, ki zakona nočejo poznati. Plačujejo gozdnim delavcem poleg hrane še kar naprej po 10.—dinarjev na dan, ženskam pa celo samo po 5.—din. Nič ne pomislijo, da z gaženjem zakonov sami ustvarjajo revolucijo in kličejo vraga.

V fari Sv. Antona imajo delavci tako stanovanje, da so v neprestani nevarnosti. Strop se lahko vsak čas zruši, skozi streho teče, da bi bilo komaj, da spimo in kosimo pod dežnikom. Živina ima boljše stanovanje kakor ti ljudje.

Vsi člani naj dvignejo legitimacije in naj točno plačajo članarino, kakor smo sklenili, za dva meseca naprej. Naj ne bo med nami v tem oziru nobenih izjem.

Mislinja

Zadnji čas je bolj malo novic iz našega kraja, vendar pa naj ne misli kdo, da ni pri nas prav nič novega in da živimo kar tako z dneva v dan. Res, da nas niso kakšni veliki dogodki pretresali, vendar pa je za presenečenje poskrbelo tukajšnje podjetje, ki nam je dalo priliko, da smo se seznanili z novim poslovanjem — brez — da bi ob tem občutili kakšno posebno veselje, ker smo spoznali, da si hoče ta gospod pridobiti veljavo in zaupanje na račun, katerega naj bi delavstvo plačalo. Posredno s tem, je bil zadnji čas odpuščen tudi neki delavec, ki je vso svojo mladost in življenjske sile žrtvoval v korist podjetja kjer je bil zaposlen preko 40 let, sedaj

pa, ko mu ob svojih letih manjka samo še par let do tega, da bi dosegel vsaj starostnost in onemoglostno rento, je bil sredi zime poslan na cesto in to še brez odpovednega roka.

V soboto je bil zaradi te in drugih zadev zastopnik centralne pri g. podjetniku. V nedeljo na sestanku, pa smo zvedeli, kakšno stališče zavzema pri teh slučajih podjetje. Uvideli smo, da se moramo upraviteljem, zlasti pa še delavci v našem kraju, ko je znano, da so mezde razmeroma najnižje, dočim pa je draginja enako visoka. O poteku prizadevanj bomo naše članstvo sproti obveščali. Vsem pa naročamo, da se držijo samo enega gesla: »Viribus unitis — z združenimi močmi«, in uspehi ne bodo izostali.

Z ozirom na nenormalni porast cen življenjskih potrebščin, je vse delavstvo prepričano, da je treba pristopiti k akciji za zvišanje plač. Nedvomno je, da so pri tej draginji prizadeti v prvi vrsti ravno delavci, zlasti pa še delavci v našem kraju, ko je znano, da so mezde razmeroma najnižje, dočim pa je draginja enako visoka. O poteku prizadevanj bomo naše članstvo sproti obveščali. Vsem pa naročamo, da se držijo samo enega gesla: »Viribus unitis — z združenimi močmi«, in uspehi ne bodo izostali.

Škofja Loka

Poročila se je tajnica ZZZ tov. Francka Sever iz Puštala z g. Jakobom Žitnik iz Hoste. Želimo srečo in blagoslov!

Pri slovesu iz ZZZ vrst in iz tovarniškega dela v mirno zasebno, domače, življenje je umestno omenjati Franckino vne- mo za ZZZ in njeno delo, ki ga je brez bojazni in oklevanja vršila.

Na poti v tovarno se je ponesrečila naša članica tov. Notar Reza. Padla je s kolesa. Upamo, da kmalu ozdravi.

Delavstvo tovarne Šešir je načelo mezdno gibanje, ker draginja narašča in narašča pri onih z družino tudi beda. Računa z uvidevnostjo in dobrohotnostjo vseh merodajnih pri podjetju, da čim hitreje ugodijo upravičenim zahtevam.

Ni pa umestno, da nekateri ali celo nekateri iz JSZ ne nehajo s špikanjem in gonjo proti »zelenim«, dočim so sicer za vsako delo z skupnost manjporabni. — Pa kaj hočemo, saj celo »Delavska pravica« v eni zadnjih številk špika naokrog, kar bi v času meznega prizadevanja lahko izostalo, ali se odložilo na pozneje.

Jarše

V nedeljo 24. XI. se je vršil članski sestanek naše skupine. Omenjamo tem potom, da se delavstvo vse premalo zaveda pomena strokovnih organizacij in važnosti takih sestankov, kjer se obravnavajo tako važne strokovne stvari, da bi jih noben delavec sploh ne smel opustiti, pač pa bi moral smatrati udeležbo kot največjo važnost in nužnost za svojo stanovsko izobrazbo. Prav radi tega se pa danes z delavstvom dela kakor se komu zljubi. Vse drugače bi vsak delavec tudi vedel ceniti strokovno delo, če bi v njem sam sodeloval, se upravičeno veselil uspehov, ki bi čisto ne izostajali in lahko tudi ob svojem času kritiziral. Tako pa je danes povsod polno in preveč neupravičenega kritiziranja, dela pa nič.

Po strokovnih poročilih, ki sta jih podala tov. Veider in zastopnik centralne tov. Breznik in po programu dela v bodočnosti, bi lahko rekli: »Mi vstajamo«.

V nedeljo sta se poročila naša zvesta člana tov. Zabret Feliks s tov. Kopitar Marjko. K temu jima prav iskreno čestitamo in želimo na novi skupni življenjski poti obilo sreče in božjega blagoslova.

Vevče

V nedeljo dne 24. XI. 40. se je po daljšem presledku vršil dobro obiskan sestanek skupine ZZZ v Vevčah, v Prosvetnem domu v D. M. v Polju.

Sestanek je otvoril podpredsednik skupine tov. Kukovica Jakob in je podal besedo predsedniku skupine tov. Govše Avgustu.

Tov. predsednik nam je zelo nazorno pojasnil in obrazložil zadnja mezdna pogajanja. Iz poročil predsednika, se je razvidelo, kako je vodstvo podjetja pogajanja zavlačevalo, da so se vlekle cela dva meseca, kjer se je končno dne 31. X. 40 dosegel sporazum.

Nadalje je tov. predsednik poročal, da se je v podjetju ustanovil prehranjevalni odbor, kjer je od naše skupine zastopan tov. predsednik Govše Avgust in da je bilo naročeno en vagon krompirja in da so to pošiljko že včeraj prejeli in razdelili.

Še bolj izčrpno poročilo o teh pogajanjih nam je podal zastopnik centralne tov. Jan, ki je sam sodeloval pri njih. V njegovem poročilu je omembe vredno zlasti sledeče: da je krivično, da se pri meznih pogajanjih za zvišanje mezd ozira na indeks Narodne banke, kjer se deluje prepo-

časni in ker je ta indeks prikrojen bolj za bogatejšo in bolj situirane ljudi, ne upoštevajo pa ta indeks interese delavstva, ki ima čisto drugačne življenjske pogoje.

Dalje je zastopnik centralne poudaril zlasti to, da je bilo podjetje Združenih papirnic, prvo podjetje v Sloveniji, ki si je dovolilo kljub temu, da v polni meri obratuje, prevaliti del bremena porasta draginje na ramena delavstva, dasi se je na pogajanjih i od strani podjetja, kakor od drugih zastopnikov uradno ugotovil porast draginje za 23,6%, dočim so druga podjetja, čim se je ugotovilo za koliko odstotkov je draginja porasla, za toliko odstotkov so se potem zvišale delavske mezde, dočim je pri nas znašalo povišanje le za 16—17% mezd.

Nadalje je še obrazložil demagoško politiko naših marksistov, kjer vsa njihova akcija stremi za tem, da bi delavstvo poglajalo v štrajk in s tem povzročalo nered, da bi tako lažje v kalnem ribarilu, za zgled nam je predložil mezdna pogajanja pri nas in v Trbovljah.

Govornik je žel za svoja izvajanja splošno odobravanje.

K besedi se tudi oglasil zastopnik ZZZ Ljubljana - splošna, ki nam je med drugim v kratkih besedah obrazložil polomljeno stavko po zaslugi marksistov in kako je bila ZZZ tista, ki je to zadevo gradbenega delavstva popravila z novimi meznimi pogoji.

Končno besedo je imel še domači g. kaplan Lamovšek Matija, ki je zlasti pobil očitke, da je ZZZ kapitalistična organizacija, če bi to bilo res, bi se kapitalisti ne otepati tako ZZZ, kod se je, ker je že lep zgled naša tovarna. Končno je omenil, da se JSZ ne more več smatrati za krščansko organizacijo, ker se je po svojem delovanju sama izključila iz sklopa katoliške skupnosti, kar je bilo že objavljeno v škofijskem listu in drugih katoliških listih.

K razmeram v tovarni, kjer ženske delavke akordantke niso prišle v poštev pri sedanjih poviških mezd, kljub temu, da je na vprašanje tov. Govšeta pri meznih pogajanjih, da naj se stavi v zapisnik tudi ženske delavke, mu je starejši obratnih zaupnikov g. Pangeršič Ivan izjavil, da mu je tehnični vodja g. dr. Krofta obljubil, da se bo, kar je še nejasnega, reševalo doma v podjetju, kar se pa do danes še ni zgodilo. Vseled tega so prizadete ženske sklenile, da ako se njihovi želji ne ugodijo, da bodo primorane, da odpovedo akordno delo, ker je po izjavah predgovornikov akordno delo priganjaški sistem.

Slatina Radenci

Zadnje jesensko cvetje je pokrilo prerani grob našega predelavca, zvestega člana ZZZ. Bil je dober član v naših vrstah. Kakšna mu je bila dolžnost do podjetja in do delavcev, je pričal številni pogreb z g. šefom, ravnateljem, ter vsem delavstvom med mnogimi venci. Mešani zbor pevcem mu je zapel v slovo »Vigred«.

Skupina mu želi večni mir in zemljico lahko!

Marenberg

Ustanovni sestanek podružnice Zveze združenih delavcev se vrši v nedeljo, dne 15. decembra ob 9. uri v gostilni pri Šikerju. Kaj je delavcem strokovna organizacija in kolike koristi ta prinaša, bo govoril tajnik centralne ZZZ iz Maribora. — Vsi pridite!

Ljutomer

Ta prestolnica Prlekije se poleg drugih svojih posebnosti že od davno ponaša tudi s tem, da delodajalci z največjim prezirom gledajo na svoje delavce. Bodisi da je to individualno (vsak za sebe) ali pa na splošno tudi v obstoječih raznih ustanovah. Delavec je njim nekdo, o katerem sploh ni vredno razpravljati. Delavec je tu samo, da njim tiho in pasjepokorno služi. Ne sme vprašati za mezdo, ne za kakšne svoje četudi zakonite pravice. Če bi, je takoj hujskač in takega potem brez-pogojno vstran! Razni ljutomerski delodajalci so zares že veliki gospodje. Kaj je njim zakonodaja! Poznajo in izvajajo jo le v toliko, kolikor se tiče dolžnosti delavca. Pravice k temu, to jim je čisto druga stvar. Še za državno oblast se ne zmenijo, če jih kliče na odgovornost. Iz tega je razvidno, da naše organizirano delavstvo v ZZZ ne bi je borbe samo za svoj boljši gnotni položaj, marveč predvsem zato, da stre za vedno sedanjo mentaliteto ljutomerskih gospodov in tistih meščanskih gospodarskih krogov, ki smatrajo, da jim je delavec najmanj po brigi in kakšni dolžnosti.

Dne 29. novembra t. l. se je imela vršiti razprava poravnalnega postopanja pri srezkem načelstvu proti tovarni usnja Martinušič Ivan. Vkljub uradnemu pozi-

vu se razprave imenovani delodajalec ni udeležil. Ni bil bolan, ni bil odsoten mor-da po važnih poslih izven Ljutomera, marveč se enostavno ni hotel odzvati povabilu srezkega načelstva. Torej smo danes v Ljutomeru prišli že tako daleč, da so posamezniki več kakor državna oblast, katerim se (ker so gospodje in ne revni delavci) takorekoč ni treba pokoravati. Zastopnik centralne ZZZ je zahteval, da se vsled neposlušnosti in namernega zavlačevanja kričečih zahtev njegovih delavcev pokrene proti delodajalcu kazensko postopanje in se ga vkljub temu ponovno pozove k razpravi.

Viničarji

V preteklem tednu se je v občinskem uradu Košaki vršila zanimiva razprava, ki bo zlasti zanimala vse naše strokovničarje in tiste, ki nastopajo kot člani viničarskih komisij. Obravnaval se je slučaj, da so se v enem letu menjali trije posestniki vinograda in s tem tudi delodajalci viničarju. Prvi je bil posestnik do aprila, drugi do septembra in tretji pa naprej še do danes. Trgatev je pobasal drugi. Viničarju bi bil dolžan dati nagrado, dovoljno mezdo in drugo, a se je branil. Zadeva se je v svrhu iskanja dokazil o posestnem stanju vlekle skozi celo leto. Sedaj je viničarska komisija po osvojitvi predloga viničarjevega zastopnika tov. Petra Rozmana razsodila, da ima viničarju njegove zahtevke plačati ta, ki je bil posestnik od aprila do septembra. Vinogradnik, celo v svojstvu notarja, se je trdo branil, ko pa je videl, da mu ne bo uspelo, se je tik pred izrekom razsodbe premislil in viničarju takoj naštel 550 din v roko. S tem je bila zadeva za obe strani, po rešpektu paragrafa rešena.

*

Sporočamo članom našega Posmrtninskega sklada, da je dne 3. m. m. umrl naš tovariš Kline Janez iz podružnice Sv. Barbara v Halozah, v starosti 76 let. Svojem se je izplačalo 600 dinarjev pripadajoče posmrtn. podpore.

S tem smrtnim slučajem je sedaj izrabljena predpisana zbirka za 116 slučaj. Da pa si zasigurno zadostno rezervo za morebitno dolgo trajajočo zimsko dobo in z njo združeno našo brezposelnost, bomo še ta teden razpisali zbirko za 117 in 118 slučaj, a ne izredne, ampak za vnaprej. Vsi, kateri pa še kateri slučaj dolgujejo, naj čimprej vplačajo, da se ne bi komu dogodilo, da bi se mu v slučaju smrti v družini, morala podpora odreči. Blagajnik.

Svet v frontah

Na nemško-angleški fronti so divjale letalske borbe. V tednu so bila v Angliji zaporedno uničujoče bombardirana mesta Birmingham, Southampton, Bristol, Plymouth in Liverpool, na katera je bilo vsakokrat vsutih od 20 do 30 vagonov razstrelilnih snovi. Angleški bombniki so napade vračali ter so v zaporednih nočeh bombardirali Hamburg, Duisburg, Düsseldorf, Köln in Mannheim.

Na angleško-italijanskem bojišču v Afriki ni bilo nič posebnega. Na morju je prišlo do večjega spopada pri Sardiniji, toda oba nasprotnika pravita, da sta zmagala. Po angleškem poročilu je bilo zadetih 5 italijanskih ladij in 1 angleška, po italijanskem pa dve angleški ladji in dve italijanski.

Na grško-italijanskem bojišču so Grki ves teden previdno napredovali in šele proti koncu tedna so Italijani začeli s protinapadi na novih črtah v notranjosti Albanije. Razvili so se srčiti boji na nož, ki še niso odločeni. Grški pritisk traja dalje na vseh odsekih fronte.

Napetost, ki je prejšnji teden zavladala na vsem jugovzhodu, se je polegla in je nastopilo splošno pomirjenje. Bolgarija, ki je prej kazala veliko bojevitost in bi imela pristopiti k trojni zvezi, se je pomirila in izjavila, da nikomur nič noče in da želi ostati mirna. Turčija, ki so jo stvari v Bolgariji razburile, da je proglasila obsešno stanje, je spričo pomirjenja preklcala nekaj ukrepov na bolgarski meji, toda ostane še vedno na straži. Zadržanje Jugoslavije je bilo v vsej tej krizi dostojanstveno in rodoljubno mirno. Stališču Jugoslavije in njenega ljudstva gre v veliki meri hvala, da se je bolgarska kriza razvila tako mirno. Jugoslavijo je pohvalil tisk velesil osišča, madžarski zunanji minister je na njen naslov izrekel spoštovanja polne besede in v Bolgariji so jemali nazaj žalitve, ki so bile prejšnji teden izrečene. Sovjetska Rusija je igrala svojo vlogo pri razvoju položaja na Balkanu. Baje je izjavila v Nemčiji in v Sofiji, da je grško-italijanska vojna ne briga, da pa želi, da ostane položaj obalnih držav Črnege morja in dardaneljskih ožin takšen, kakor je bil do sedaj, torej izven vsake vojne.

V Romuniji so člani Železne garde napravili strašen pokolj v noči od preteklega torka na sredo. Pobili so veliko število bivših vodilnih politikov.

Pestre novice

DRAGINJSKE DOKLADE NAMEŠČENCEV KID.

Nameščenci Kranjske industrijske družbe prejema sledede draginjske doklade: s plačo preko 3.500.— din po 210.— din mesečno, s plačo pod 3.500.— din po 280.— din mesečno. Za zakonsko ženo, ki ni uslužbenka pri KID dobe dodatno še po 170.— din mesečno, za otroke do 24 leta brez lastnih prejemkov pa do 50.— din mesečno.

INVESTICIJE ZAGREBSKEGA POKOJNINSKEGA ZAVODA

V Zagrebu imajo šele dve leti svoj Pokojninski zavod za nameščence. Enako velja seveda tudi za ostalo državo. Preje je bilo pokojninsko zavarovanje izvedeno samo v Sloveniji in Dalmaciji. Zagrebški Pokojninski zavod pa je že v tem kratkem času samo v Zagrebu nakupil zemljišč za okrog 18.000.000.— dinarjev. Na teh zemljiščih že gradijo novih stavb za okrog 20.000.000.— dinarjev. Nameravajo pa v daljši dobi zazidati nad 400.000.000.— dinarjev.

BAN DR. NATLAČEN V BEOGRADU

V Sloveniji imamo ustanovljen poseben prehranjevalni zavod. Ta naj bi skrbel, da ne bi bili Slovenci preveč lačni. Toda zadnje čase je v dovozu živil v Slovenijo bil občuten zastoj. Pravijo, da je začelo primanjkovati železniških voz. Zato je bil pretečen teden slovenski ban dr. Natlačen v Beogradu in je tam imel posvete v pristojnih ministrstvih. Tako upamo, da bo Prehranjevalni zavod mogel pravilno vršiti svojo nalogo.

KOMUNIST OBSOJEN NA ROBIJO

Okrožno sodišče je obsodilo zaradi komunistične propagande Andreja Stegnarja, roj. v Trzinu, čevlarskega pomočnika na 14 mesecev robijske. Širil je razne letake in komunistične brošure. Državni tožilec se je pritožil radi prenizke kazni.

UMETNO VOLNO BOMO UVAŽALI.

Prave namreč nič več dobiti ne moremo. Tako smo se zmenili z Nemčijo, da nam bo dobavljala umetno izdelano polno iz celuloze, ki jo pridobivajo iz lesa. To bi še bilo ko bi bili stroji za predelavo prave volne uporabljivi tudi v tekstilni industriji za umetno polno. Toda s preureditvijo so menda precejšnji križi.

ZDRAVILO PROTI MALARIJI

je baje iznašla žena nekega rezbarja iz Sremske Mitrovice. Njen mož baje s tem zdravilom že ozdravlja malarično bolne.

SMRTNA NESREČA V TOVARNI.

V Celju se je ponesrečila v tovarni Brauns Bučar Amalija. Od motorja je šinila iskra, vnela se je obleka in je uboga delavka opeklinam podlegla.

ZASTOJ V PETROLEJSKI PROIZVODNJI

Radi zadnjih potresov in požarov, ki so bili v Romuniji, poroča časopisje, da poskodovanih petrolejskih naprav najmanj dva meseca ne bo mogoče spraviti v obratovanje. Za Rumunijo pa tudi za Nemčijo pomeni to veliko škodo.

SESTRELJENA LETALA NAD ANGLIJO

Po angleških poročilih je bilo v teku vojne sestreljenih nad Anglijo 2.943 nemških letal, angleži pa so jih izgubili 825. Nemci so izgubili okrog 4.500 pilotov.

TUDI ROMUNIJA STRADA.

To lahko sklepamo iz tega, da bodo en dan v tednu smeli tam prodajati samo koruzni kruh. To naj bo v tolažbo tistim, ki pri nas zabavljajo čez enoten ljudski kruh.

TRIJE SO ŠLI V TROZVEZO,

ker jim drugega preostajalo ni. Ti so Romunija, Madžarska in Slovaška. Kaj pa so druge hoteli in mogli storiti. Vsi vemo, da akcija za pristop ni bila mišljena samo v teh ozkih mejah. — Bolgarija, Španija in Francija ne smatrajo za nujno in koristno, da bi se priključili. Gotovo si mislijo, da je previdnost mati modrosti.

POVIŠANE PLAČE

Tvrdba Vesten v Celju je z ozirom na draginjo povišala delavcem plačo za 2.50 din na uro. Najmanjši zaslužek je sedaj 6.50 din. Tvrdba daje tudi draginjske doklade za otroke.

TIVAR REDUCIRA.

Zaradi pomanjkanja surovin bo tovarna Tivar v Varaždinu te dni odpustila okrog 600 delavcev in več uradnikov. Tvrdba obljublja, da bo pazila na to, da od vsake družine ostane v tovarni vsaj en član.

MLADINSKA AKADEMIJA V UNIONU

Za praznik zedinjenja sta ZFO in ZDK pripravila v veliki dvorani v Unionu slavnostno akademijo, ki so se je udeležili vsi predstavniki našega javnega življenja. Navzoči so bili: Dr. Anton Korošec, Dr. Gregorij Rožman, Dr. Marko Natlačen, več generalov in drugih naših odličnih predstavnikov. Akademija je simbolično prikazovala borbo našega naroda za našo svobodo in neomahljivo vero v srečno bodočnost domovine. Lepo uspelo akademijo so zaključile preroške besede Ivana Cankarja: Dano je življenje našemu narodu, nihče več ga ne more vzeti.

NERODEN POLOŽAJ

Po »Gorenjcu« posnemamo: Dva nesrečna komunista sta čez savski most korakala. Na poti v tovarno sta takole modrovala:

A. »Ali si bral današnje časopise? Hudiča smo se blamirali (osmešili)!«

B. »Ko bi onih letakov vsaj ne izdali pred par dnevi! Saj se nam bo smejal ves svet! Napadamo vlado, dr. Korošca in vso državo, ker pošilja blago v Nemčijo in vodi Nemčijo prijazno politiko, zdaj nam gre pa Molotov sam v Berlin in tam bratovščino pije s Hitlerjem in nacionalno Nemčijo.«

A. »Prepozno smo dobili navodila iz Ljubljane, da je treba sedaj drugače pisati in delati. Kako naj zdaj nastopamo?«

B. Bodo že pri vodstvu pogruntali, kako je treba sedaj pisati in govoriti, saj ljudje kmalu pozabijo, kaj smo jim včeraj lagali.«

A. »Malo je pa vsekakor nerodna situacija (položaj)!«

Naši nameščenci in draginja

Poročali smo že o prizadevanjih slovenskih nameščencev, da bi dosegli zaradi draginje povečanje plač. Vršili so se že tozadevni razgovori med zastopniki nameščenskih organizacij in med zastopniki nameščenskih delodajalcev. Razgovori pa so ostali na mrtvi točki zato, ker so delodajalci izjavili, da za pogajanja nimajo zakonitih pooblastil. Banska uprava je vprašanje pristojnosti zastopstva delodajalcev prepustila ministristvu za socialno politiko. Delavska zbornica je pretekla dni po predsedniku Viktorju Kozamerniku in tajniku Hafnerju Andreju posredovala v ministristvu za soc. politiko za hitro rešitev te zadeve v prilog nameščencev. Obljubljeni je bilo, da bo akt hitro rešen po željah nameščencev. Pogajanja za zvišanje plač se

B. »Tudi meni vse skupaj ne diši, pa kaj češ, oni že vedo, kaj delajo.«
A. »Pst, za nama nekdo gre...«

ZA RUDARSKJE UPOKOJENCE

Delavska zbornica in delavske strokovne organizacije so se že dalje časa prizadevale, da bi popravile materialno skrajno slab položaj rudarskih upokojujencev.

Pretečeno sredo se je v okviru teh prizadevanj vršila v sejni dvorani Delavske zbornice anketa predstavnikov. Udeležili so se je Rudarska oblast, Zveza industrijcev, strokovne organizacije, zastopniki iz industrijskih občin in Delavska zbornica.

Potrebna sredstva za višje prejemke upokojujencev naj bi zbrali banovina, industrija in delavstvo, vsak po eno tretjino. Upamo, da se industrija temu ne bo upirala in da bo tudi banovina storila svojo dolžnost. Tako bo za rudarske stare in nove upokojujence prihodnje leto vendar nekoliko prijaznejše. Vsaj za najbolj skromne potrebe bodo imeli.

11 DNI MINISTER

Nenadne smrti je umrl novi egiptovski vojni minister Salem Jamuz Paša. Zadel ga je srčna kap. Samo 11 dni je bil minister. Na enak način je sredi zasedanja parlamenta umrl predsednik prejšnje vlade Sabri Paša. Nehote v teh izrednih časih človek misli, da je za temi naglimi smrtnimi slučajmi na delu skrivnostna sila političnih interesov.

PRETEPI NA UNIVERZAH.

Razbojnikje se gredo naši študentje na univerzah. Tekla je kri v Beogradu, tekla tudi v Zagrebu. Treba je za vsako ceno preprečiti ta razbojništva. Kdor svobode prav rabiti ne zna, svobode vreden ni, pa če tudi se imenuje akademska.

bodo nato na banski upravi nadaljevala.

Med tem so imeli trgovski nameščenci svoj redni občni zbor. Na zborovanju je bil tudi zastopnik trgovcev g. Krek in izjavil, da bodo trgovci svojemu uslužbenstvu povišali plače v isti višini, kakor so jo prejeli po banovi uredbi nameščenci na hrvaškem. Povišanje bo tako sledeče: pri plačah do 1.500.— din 45%, do 1.600.— din 40%, do 2.000.— din 35%, do 2.100.— din 30%, do 2.500.— din 25%, do 2.600.— din 20%, do 3.500.— din 15%, preko 3.500.— din pa 10%. Želimo tudi ostalim nameščencem enakih uspehov. Saj so njihovi uspehi tudi naši. Pri naših prizadevanjih za pravično plačo se bomo lahko sklicevali na njihove.

Hrvatje zoper zvišanje prispevkov za SUZOR

SUZOR ima svoj centralni urad sicer v Zagrebu, Hrvatje pa vseeno z njegovim poslovanjem niso zadovoljni. Tudi mi Slovenci nismo. Celo Srbi se mu upirajo. Vsi smo edini v tem, da je to ustanovo treba čimprej likvidirati, samo tajne sile framašonstva so še vedno na delu, da ga ohranijo. Zdi se, da bo končno kljub temu uporu zmoglo zdravo stališče in da se bo SUZOR moral raziti. Hrvatje so na raznih delavskih zborovanjih že ponovno sklepali o tem, da bodo ustavili plačevanje prispevkov za njega. Posebno pa se upirajo sedaj povišanju dajatev, ki jih je nedavno predpisalo ministristvo za socialno politiko. Povdarjajo tudi, da je ministristvo to storilo brez predhodnjega posveta z Delavskimi zbornicami, kar bi bila njegova zakonita dolžnost. Ker je po sporazumu

hrvaški ban sam upravičen za zadeve socialne politike na hrvaškem ozemlju, je uredba ministristva za socialno politiko za hrvaško ozemlje neveljavna, dokler je ne podpiše tudi hrvaški ban. Tako stanje pa v SUZOR-ju nikakor ni mogoče. Ne gre, da bi delavstvo dveh tretin države v isti zavod uplačevalo novo določene prispevke, a delavstvo na hrvaškem bi ostalo pri starih prispevkih. Vodstvo splošne hrvaške politike dela sicer roko v roki z ministrom za socialno politiko, toda tu očitno niso istega mnenja in bo moralo končno rado ali nerado ministristvo odstopiti od svojih lastnih teženj ter bo zmoglo stališče zahtev po ukinitvi SUZOR-ja. Vprašanje novih povišanih prispevkov pa bo tu igralo odločilno vlogo.

Notranji pregled

ladje. Tisto nafto je dubrovniška občina dala spraviti na suho, kar pomeni precejšnjo vrednost, ki je ni nihče ne naročil ne plačal. Niso pa to edina znamenja bližnjega vojskovanja. Tudi letala vojskujočih se držav se večkrat zmotijo ter letajo čez našo mejo. Tako so pretekle dni nekatera letala letela večkrat čez Črno goro. Naša protiletalska obramba jih je naglo odpravila.

SOCIALNA POLICIJA

Vsaka uredba hrvaškega bana za izboljšanje socialnega položaja delavcev in nameščencev v vseh strokah je naletela na nasprotovanje delodajalcev, posebno pa v gostinski stroki, kjer se je stara praksa izrabljanja nameščencev neovirano nadaljevala. Zaradi tega je banska oblast sporočila zastopnikom delodajalcev, da bo uvedla v kratkem posebno socialno policijo, ki bo imela le to nalogo, da bo točno pazila, da se bodo delodajalci, kakor tudi delojemalci držali zakonskih določil in da se bo tako preprečilo zlorabljanje na eni, kakor tudi na drugi strani.

Celje

Pošto Celje vljudno naprošamo, da naj dostavlja naš list »Slovenski delavec« le naslovnikom in naj se ne pušča pri drugih strankah, ker se čisto zgodi, da ga potem ne dobi njegov naročnik. Številni člani so že opetovano reklamirali list, da si je bil iz centrale točno in vestno opremljen. Obenem prosimo, da se že enkrat neha z stalnim menjavanjem pismonošev, sicer v dostavi ni mogoče pričakovati reda. Potem ne pade krivda na pismonoše, ki imajo vsak čas drug rajon.

Nekateri delodajalci smatrajo, da se tudi minimalne mezde da izigravati z različnimi dogovori ob vstopu v službo, ko je dostikrat delavec prisiljen, da sprejme diktirane pogoje. Imamo pred seboj slučaj, ko je trgovska pomočnica prejela poleg hrane in stanovanja samo Din 200.— na mesec in to do konca oktobra 1940. Ta je bila torej slabše plačana kot služkinja. Tovariši delavci in tudi nameščenci, ki izstopate iz službe ne podpisujte ničesar, ako niste prepričani, da ste bili popolnoma izplačani.

Po Celju je nekaj obrtnih delavnic, ki bolj sličejo zaporu, kot pa dostojni obrtni delavnici. Da se v takih delavnicah pomočnik naleze raznih bolezni, ni čuda. Vsekakor bo potrebno, da se poveča število Oblastne inspekcije dela, da bo mogoče take nedostatke preganjati. Pa ko bi bili to siromašni obrtniki, bi rekli, no nemorejo. Tisti pa, ki ima po 15—20 in tudi več pomožnih moči, ni več tak revež, da ne bi zmogel dostojne in zdrave delavnice tudi za delavce.

Vse člane prosimo, da članske prispevke poravnajo vsaj okrog prvega, da se jih vpiše v obračun, sicer bo centrala za zamudnike ustavila list. Red povsod in tudi tukaj je na mestu.

Ker je ukinjen osebni vlak štev. 2136. na progi Celje—Grobčno, morajo številni delavci in dijaki čakati na večerni vlak, ki odhaja iz Celja ob 20.37. Ta vlak ima stalno zamudo. Ali res ni mogoče urediti, da bi vsaj točno odhajal, če že pozno vozi. Delavec in dijak ki se vozita, itak nimata počitka, poleg tega morata svoj čas počitka žrtvovati za čakanje na postaji.

Železniško direkcijo prosimo, naj ukrene vse potrebno, da tudi ta vlak dobi točen odhod, ker se je kakor zgoraj omenjeno zgodnji, ki je odhajal iz Celja ob 19.50 ukinil.

Na Frankolovem pri Celju je bilo delavstvo prav mižno plačano v kamnolomih Sodin Ferdinanda, Sodin Alojzija in Laznik Jožefa.

Na predlog centrale ZZD se je vršila poravnalna razprava z Sodin Ferdinandom na sreskem načelstvu v Celju dne 7. 11. 1940, kjer se je dosegel sporazum, da bo Sodin Ferdinand doplačal razliko minimalne mezde tako, da bo za vso sezono v letu 1940 do 1. 10. 1940. doplačal minerjem in drobilcem gramoza za kubični meter vsakemu namesto dosedanjih 15 Din 20 Din. Od 1. 10. 1940 pa bo plačeval po Din 25.— tako minerjem kakor drobilcem.

Poravnalna razprava z Laznik Jožefom in Sodin Alojzijem, ki jo je predlagala tudi ZZD se je vršila dne 20. 11. 1940 v Slovenskih Konjicah, je bil postavljen isti predlog, kakor za gornje podjetje.

Sodin Alojzij in Laznik Jožef sta pristala na to, da se minerjem in drobilcem gramoza zviša akordna mezda od 15 Din na 25., za kubični meter nalomljenega kamena in nadrobljenega gramoza in sicer od 1. oktobra 1940. Ker za doplačilo minimalne mezde za opravljeno delo pri lomljenju kamena in drobljenju istega v gramoz do 1. oktobra 1940 podjetnika nista nudila doplačila, je zastopnik Delavske zbornice stavil predlog, da se proti Sodin Alojziju in tudi Laznik Jožefu uvede kazensko postopanje radi neplačila minimalne mezde. Zapisnik s tem predlogom sta oba podpisala.

Toda tudi te razlike za nazaj ne bodo izgubljene. Te bomo iztirjali rednim potom.

Tovariši, sedaj vidite, da je ZZD res vztrajno na delu za našega delavca.

Nekatera dimnikarska podjetja odpuščaajo pomočnike v trenutku, ko bi jim morala dvigniti mezde. Ti menda mislijo, da se za dimnikarskega pomočnika življenje ni podražilo. Lahko ima pa to zle posledice za same delodajalce. Pomočniki ne bodo šli živi v zemljo.

Sestanek, odnosno seja čevlarskega oddelka ZZD v Celju se bo vršila dne 7. decembra ob 8 zvečer v spodnji sobi ZZD. Posebnih vabil ne bo. Pridite vsi in točno! Nabavite si koledarček ZZD za 1. 1941, katerega je še nekaj na zalogi! Vsebinska je zelo poučna za malega delavca.

Sestanek ZZD v Vojniku se vrši v nedeljo, dne 8. decembra ob 8 zjutraj v šoli. Ker je sestanek zelo važen, pridite polnoštevilno!